

PATRIOTYCZNA KOŁĘDA POLAKÓW
„PIEŚŃ O NARODZENIU PAŃSKIM”
(„BÓG SIĘ RODZI...”) FRANCISZKA
KARPIŃSKIEGO (KL. VII)

JULIA
MIŚKOWICZ

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska

Bożena Świąch

dr Beata Rola

Urszula Borowska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji:

Patriotyczna kolęda Polaków „Pieśń o Narodzeniu Pańskim” („Bóg się rodzi...”) Franciszka Karpińskiego (kl. VII)

Cele ogólne:

pielęgnowanie polskich tradycji świątecznych.

Cele operacyjne:

Uczeń: potrafi odnieść treść kolędy do wydarzeń biblijnych, wyjaśnia pochodzenie słów „kolęda” i „pastorałka”, omawia budowę, tematykę kolęd i pastorałek, analizuje kolędę *Bóg się rodzi*, wyszukuje środki stylistyczne, w tym antytezy i oksymorony, obrazy poetyckie, dokonuje przekładu intersemiotycznego.

Metody/Formy pracy:

praca z tekstem, praca w parach, ćwiczenia redakcyjne, projekt.

Środki dydaktyczne:

tekst literacki, karta pracy, Internet, kartki z tekstem kolędy *Bóg się rodzi*, www.youtube.com/watch?v=W9FFYa_l9sY – nagranie kolędy.

Opis przebiegu lekcji:

1. Nauczyciel pyta uczniów, czy znają popularną kolędę *Bóg się rodzi*. Opowiada o jej historii, autorze i wskazuje na czas, w jakim powstała. Pyta uczniów, o czym jest kolęda. Uczniowie wskazują na motywy bożonarodzeniowe i taką samą tematykę. Nauczyciel wyjaśnia, że kolęda ta ma wymowę religijną, patriotyczną, jest także odzwierciedleniem barokowego nagromadzenia wielu środków stylistycznych. Mówi uczniom o tym, czym jest oksymoron, podaje przykłady, uczniowie wymyślają swoje.
2. Nauczyciel dzieli klasę na trzy grupy. Rozdaje kartki z tekstem kolędy, poleca, by w grupach dokładnie przeczytali kolędę i wyodrębnili obrazy poetyckie. Grupa pierwsza powinna odpowiedzieć na pytania: *Jak w kolędzie zostało przedstawione wydarzenie Nocy Betlejmskiej? Na czym polega oryginalność kolędy, czym różni się ona od innych podobnych pieśni? Jakie znaczenie dla wymowy tekstu ma użyty w nim cytat z Ewangelii według św. Jana? Dlaczego autor, opisując znaczenie cudu, jaki miał miejsce w stajence betlejmskiej, zastosował technikę zestawiania przeciwieństw? Druga grupa wyszukuje w tekście oksymorony i je zapisuje. Ostatnia grupa zajmuje się patriotycznym aspektem kolędy. Szuka odpowiedzi na pytania: Jak należy rozumieć modlitewny zwrot w ostatniej strofie: „Podnieś rękę, Boże Dziecię/Błogostaw ojczyznę miłą”? Dlaczego poeta zdecydował się wprowadzić do pieśni religijnej element patriotyczny? Czy istnieje związek między faktem ukazania się kolędy w 1792 r. a akcentami narodowymi*

obecnymi w utworze? Które elementy kolędy mogły sprawić, że stała się ona w XIX w. popularną pieśnią patriotyczną pośród wszystkich warstw społecznych?

3. **Uczniowie analizują tekst. W grupach prezentują wykonane zadania. Podczas prezentacji pozostali uczniowie robią notatkę.**
4. **Nauczyciel nagradza oceną lub plusem. Na koniec odtwarza kolędę** www.youtube.com/watch?v=W9FFYa_l9sY **i wspólnie z uczniami śpiewa.**
5. Nauczyciel metodą zdań podsumowujących poleca uczniom dokończenie zdania: *Przypomniałem/przypomniałam sobie, że...*
6. **W domu uczniowie uczą się tekstu na pamięć.**

Komentarz metodyczny

1. W okresie przed Bożym Narodzeniem warto zapoznać uczniów z kolędami. Proponowana kolęda – oprócz tego, że jest religijna w swojej wymowie – jest skarbnicą środków stylistycznych i okazją do historyczno-patriotycznych dywagacji.
2. Nauczyciel dyscyplinuje uczniów, podając czas pracy, udziela wskazówek. Na ten temat nauczyciel poświęca dwie jednostki lekcyjne.
3. **Uczniowie ze SPE otrzymują** częściowo gotową notatkę na temat pieśni oraz także częściowo uzupełnioną kartę pracy.
4. Kształcone kompetencje: **kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji** – umiejętność **czytania i pisania oraz rozumienia** informacji pisemnej, **porozumiewania się** w mowie i piśmie w różnych sytuacjach, rozróżniania i wykorzystywania różnych typów źródeł, poszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji, wykorzystywania pomocy oraz formułowania i wyrażania własnych argumentów; **kompetencje cyfrowe** – krytyczne i odpowiedzialne korzystanie z technologii cyfrowych i interesowanie się nimi do celów uczenia się, pracy i udziału w społeczeństwie; **kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się** – zdolność autorefleksji, skutecznego zarządzania czasem i informacjami, konstruktywnej pracy z innymi osobami, zachowania odporności oraz zarządzania własnym uczeniem się i karierą; **kompetencje obywatelskie** – zdolność działania jako odpowiedzialni obywatele oraz pełnego uczestnictwa w życiu obywatelskim i społecznym; **kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej** – rozumienie sposobów kreatywnego wyrażania i wymiany pomysłów i znaczeń w różnych kulturach, za pomocą różnych rodzajów sztuki i innych form kulturalnych, oraz poszanowanie dla tego procesu.
5. **Treści interdyscyplinarne** – historyczne (czas powstania, rozbiory), religia (wymowa kolędy).